

DECIZIA COMISIEI

din 7 februarie 2007

privind sistemul de ajutoare N C 34/2005 (ex N 113/2005) în temeiul Legii nr. 17/2004 (articolul 60)
a regiunii Sicilia pe care Italia intenționează să îl pună în aplicare

[notificată cu numărul C(2007) 284]

(Numai textul în limba italiană este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2007/493/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

părțile interesate să își prezinte observațiile referitoare la ajutor.

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2) primul paragraf,

(6) Comisia nu a primit observații de la părțile interesate.

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

(7) Prin scrisoarea din 10 noiembrie 2005, a cărei primire a fost înregistrată la 15 noiembrie 2005, autoritățile italiene au solicitat Comisiei să suspende procedura până la pronunțarea hotărârii Curții de Justiție în cauza C-475/2003 privind compatibilitatea taxei regionale italiene pe activitățile de producție (IRAP) cu articolul 33 alineatul (1) din a șasea Directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre privind impozitul pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: o bază uniform de evaluare⁽³⁾. Comisia a acceptat solicitarea prin scrisoarea din 2 august 2006. La 3 octombrie 2006 Curtea de Justiție a declarat compatibilitatea IRAP cu articolul 33 alineatul (1) din Directiva 77/388/CEE⁽⁴⁾.

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu respectivele dispoziții⁽¹⁾ și având în vedere observațiile transmise,

întrucât:

I. PROCEDURA

(1) Prin scrisoarea din 9 martie 2005, autoritățile italiene, acționând în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, au notificat Comisia referitor la o măsură de ajutor conform articolului 60 din Legea regională nr. 17/2004 de stabilire a dispozițiilor de planificare și financiare pentru 2005.

(2) Prin scrisorile din 29 martie 2005 și 10 iunie 2005, Comisia a solicitat informații suplimentare referitoare la măsura notificată.

(3) Autoritățile italiene au răspuns prin scrisoarea din 18 mai 2005, ca urmare a unui memento din partea Comisiei din data de 27 aprilie 2005, și prin scrisorile din 12 iulie 2005 și 14 iulie 2005.

(4) Prin scrisoarea din 21 septembrie 2005, Comisia a informat Italia cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE în ceea ce privește măsura în cauză.

(5) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (2). Comisia a invitat

(8) Prin scrisoarea din 8 mai 2006, a cărei primire a fost înregistrată la 11 mai, autoritățile italiene au informat Comisia despre o modificare a articolului 60 din Legea regională nr. 17/2004, afirmând că măsura face obiectul dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul de instituire a Comunității Europene referitoare la ajutorul *de minimis* (Regulamentul *de minimis*)⁽⁵⁾ nu numai până în momentul autorizării de către Comisie, ci și „în cazul adoptării unei decizii negative de către Comisie”.

II. DESCRIEREA MĂSURII

II.1. Obiectivul măsurii

(9) Conform autorităților italiene, măsura este menită să promoveze înființarea de noi întreprinderi și să micșoreze diferența dintre întreprinderile din Sicilia și cele cu sediul în alte regiuni din Italia, unde nivelul de trai este neobișnuit de scăzut sau unde gradul de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut, în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE.

(1) JO C 82, 5.4.2006, p. 71.

(2) A se vedea nota de subsol 1.

(3) JO L 145, 13.6.1977, p. 1.

(4) Cauza C-475/2003 *Banca popolare di Cremona Soc.coop.arl v. Agenzia Entrate Ufficio Cremona*, nepublicată încă.

(5) JO L 10, 13.1.2001, p. 30.

- (10) Mai mult, măsura în cauză are ca obiectiv îmbunătățirea perspectivelor de investiții în Sicilia prin sporirea nivelurilor de securitate și prevenirea criminalității.

II.2. Baza juridică a măsurii

- (11) Articolul 60 alineatul (1) din Legea regională nr. 17/2004 prevede o scădere a ratei IRAP de 1 % în 2005, 0,75 % în 2006 și 0,5 % în 2007 pentru cooperative (mai exact, „societă cooperative a mutualită prevalente”), astfel cum sunt definite de Codul civil italian ⁽⁶⁾.
- (12) Articolul 60 alineatul (2) din Legea regională nr. 17/2004 extinde același beneficiu la întreprinderile private de securitate, astfel cum sunt acestea definite în Decretul regal nr. 773/1931 din 18 iunie 1931, care definește condițiile în care entitățile și persoanele pot fi autorizate de către prefectul provinciei („prefetto”) să furnizeze servicii de securitate pentru bunurile mobiliare și imobiliare și servicii de investigații private ⁽⁷⁾.
- (13) Reducerile ratei IRAP sunt stabilite de regiunea Sicilia în temeiul dreptului de modificare a ratei conferit tuturor regiunilor din Italia în conformitate cu legislația națională în vigoare ⁽⁸⁾.

II.3. Bugetul măsurii

- (14) Autoritățile italiene estimează că impactul bugetar al articolului 60 se va situa în jurul a 2 milioane EUR pentru întreaga perioadă 2005-2007.

II.4. Cumul

- (15) Măsura în cauză poate fi cumulată cu ajutorul primit conform sistemelor locale, regionale, naționale sau comunitare pentru a acoperi aceleași costuri eligibile.

II.5. Durata măsurii

- (16) Legea regională nr. 17/2004 a intrat în vigoare la 29 decembrie 2004, însă articolul 60 prevede că măsura se supune dispozițiilor Regulamentului *de minimis* până în momentul autorizării sale de către Comisie. Prin scrisoarea din 16 mai 2006, autoritățile italiene au declarat că măsura se supune dispozițiilor Regulamentului *de minimis* și în cazul adoptării unei decizii negative de către Comisie.

⁽⁶⁾ A se vedea *Titolo VI del Libro V* din Codul civil, astfel cum a fost modificat prin articolul 8 din Decretul legislativ nr. 6/2003 din 17 ianuarie 2003.

⁽⁷⁾ A se vedea *Titolo IV* din Decretul regal nr. 773/1931 din 18 iunie 1931, cu modificările ulterioare. Prefectul provinciei poate refuza acordarea licenței și pe baza numărului și a importanței entităților deja existente.

⁽⁸⁾ Decretul legislativ (IRAP) nr. 446 din 15 decembrie 1997.

- (17) Acest sistem este valabil pentru trei exerciții financiare, din 2005 până în 2007.

III. MOTIVE PENTRU DESCHIDEREA PROCEDURII

- (18) În scrisoarea sa din 21 septembrie 2005, Comisia a considerat că sistemul notificat a constituit un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, întrucât sunt implicate resurse de stat, întrucât acest sistem este selectiv, fiind conceput să vizeze anumite sectoare și/sau anumite categorii de întreprinderi, întrucât conferă un avantaj acestor întreprinderi în raport cu alte întreprinderi care furnizează aceleași servicii și întrucât poate denatura concurența și afecta comerțul la nivel comunitar.
- (19) Unul dintre motivele deschiderii procedurii a fost incapacitatea Comisiei de a exclude posibilitatea ca efectele măsurii asupra comerțului intracomunitar să fie contrare intereselor comune, luând în considerare și faptul că, în conformitate cu sistemul, beneficiarii nu sunt obligați să contrabalanseze aceste denaturări.
- (20) De asemenea, Comisia și-a exprimat îndoiala referitor la conformitatea măsurii cu cerințele prevăzute de Orientările generale privind ajutoarele naționale regionale ⁽⁹⁾ („orientările”). De fapt, în conformitate cu notificarea, măsura ar asigura un ajutor de exploatare cooperativelor siciliene și întreprinderilor de securitate.
- (21) La punctul 4.15 din orientări, ajutorul de exploatare se acordă în cazul în care măsura este justificată din punct de vedere al contribuției sale la dezvoltarea regională și al naturii sale și dacă nivelul său este proporțional cu dezavantajele pe care urmărește să le diminueze. În această privință, Comisia și-a exprimat îndoiala cu privire la capacitatea autorităților italiene de a justifica acordarea ajutorului de exploatare, demonstrând existența unor dezavantaje și cuantificând importanța acestora.
- (22) Comisia și-a exprimat îndoiala cu privire la compatibilitatea ajutorului de exploatare prevăzut la articolul 60 alineatul (1) din Legea regională nr. 17/2004 cu piața comună pe motiv că aceasta ar contribui la crearea de noi întreprinderi și la reducerea ecartului dintre întreprinderile siciliene și întreprinderile care își desfășoară activitatea în alte regiuni ale Italiei. În această privință, Comisia a constatat că legătura dintre scăderea valorii TRAP pentru toate cooperativele și crearea de noi întreprinderi în Sicilia este neclară și lăsată fără explicații de autoritățile italiene.

⁽⁹⁾ JO C 74, 10.3.1998, p. 9.

- (23) În notificare, autoritățile italiene au argumentat faptul că întreprinderile siciliene sunt dezavantajate din punct de vedere structural deoarece Sicilia este o insulă ultraperiferică, departe de „centrele economice continentale”. Comisia subliniază că regiunile ultraperiferice sunt enumerate în totalitate în Declarația 26 privind regiunile ultraperiferice din Comunitate, anexată la Tratatul privind Uniunea Europeană⁽¹⁰⁾. Mai mult, ajutorul nu pare a fi menit să soluționeze problemele asociate cu statutul de insulă al Siciliei deoarece nu este corelat cu costurile suplimentare datorate insularității, precum costurile de transport.
- (24) Mai mult, autoritățile italiene au susținut că prevalența microîntreprinderilor a avut drept rezultat costuri de finanțare mai ridicate și o intensitate mai sporită a muncii; costurile salariale și costurile de îndatorare constituie o mare parte din baza de impozitare a IRAP, în felul acesta dezavantajând întreprinderile siciliene. Comisia a constatat că, chiar dacă problema cu care se confruntă economia siciliană este procentul ridicat de microîntreprinderi și consecințele acestuia, o reducere generală a taxei IRAP pentru cooperativele de toate mărimile nu ar soluționa problema deoarece aceasta nu a fost proiectată pentru microîntreprinderi. Pe de altă parte, ajutorul nu ar trebui acordat doar microcooperativele.
- (25) Comisia a subliniat și faptul că există diferențe între valorile procentuale efective ale taxelor, precum cele menționate de autoritățile italiene, pentru orice taxă, acestea fiind implicate prin natura lor. Acest lucru nu este totuși un motiv suficient pentru a acorda un ajutor de stat diferențiat în funcție de tipul întreprinderii și, în situația de față, autoritățile italiene nu au furnizat dovezi concrete că respectivele cooperative sunt penalizate în mod excesiv prin procente efective ridicate ale IRAP.
- (26) Mai mult, Comisia pune la îndoială calitatea datelor utilizate de către autoritățile italiene pentru a demonstra că o firmă siciliană „normală”, cu o cifră de afaceri mai mică de 10 milioane EUR și mai puțin de 10 angajați, ce își desfășoară activitatea în industrie, cu excepția sectoarelor chimic și petrochimic, și în sectoarele ITC și turistic, plătește o taxă IRAP mai ridicată decât o societate „obișnuită” similară care activează în Lombardia. În realitate, așa cum articolul 60 alineatul (1) din Legea regională nr. 17/2004 garantează ajutor cooperativele de toate mărimile și din toate sectoarele, utilizarea datelor referitoare doar la întreprinderile cu o cifră de afaceri mai mică de 10 milioane EUR și mai puțin de 10 angajați, ce își desfășoară activitatea în industrie, cu excepția sectoarelor chimic și petrochimic, și în sectoarele ITC și turistic, nu pare să demonstreze proporționalitatea măsurii în cauză.
- (27) Alte îndoieli legate de informațiile prezentate de autoritățile italiene pentru a demonstra că ajutorul de exploatare prevăzut la articolul 60 alineatul (2) din Legea regională nr. 17/2004 este compatibil cu piața comună.
- (28) Autoritățile italiene au argumentat în notificare că articolul 60 alineatul (2) din Legea regională nr. 17/2004 ar ajuta la îmbunătățirea perspectivelor de investiții în Sicilia prin sporirea nivelului de securitate și prevenirea criminalității. Ei au subliniat faptul că o firmă de securitate siciliană obișnuită plătește o taxă IRAP mai mare decât o firmă obișnuită ce își desfășoară activitatea într-o altă regiune din Italia, deoarece raportul dintre costurile salariale și valoarea netă a producției pentru o firmă de securitate siciliană este în medie mai mare decât în alte zone din Italia și aceasta datorită rigidității pieței de muncă siciliene, care se caracterizează printr-o fluctuație scăzută a forței de muncă.
- (29) În această privință, Comisia susține că existența unei legături între articolul 60 alineatul (2) din Legea regională nr. 17/2004 și îmbunătățirea perspectivelor de investiții în Sicilia prin sporirea nivelului de securitate, precum și motivele pentru costurile mai ridicate ale întreprinderilor de securitate siciliene în raport cu întreprinderile ce își desfășoară activitatea în alte regiuni din Italia nu sunt explicate suficient. Se pare că piața muncii din Sicilia, comparată cu piața muncii din alte regiuni din Italia, nu deține caracteristicile care să justifice salarii mai mari în acest sector.
- (30) Mai mult, Comisia își exprimă îndoiala cu privire la necesitatea luării în considerare a argumentelor prezentate de autoritățile italiene care afirmă că prefectul poate impune restricții de preț asupra serviciilor furnizate în acest sector („tariffe di legalità”), precum și la necesitatea recompensării profesionalismului lucrătorilor din acest sector. Comisia este de părere că aceste motive nu explică impactul diferențelor dintre „tariffe di legalità” asupra creșterii costurilor salariale în Sicilia.
- (31) Prin urmare, Comisia consideră că este necesară o analiză mai aprofundată a problemei. O asemenea analiză trebuie să includă și observațiile părților terțe interesate. Doar după analizarea acestor informații Comisia poate decide dacă măsura propusă de autoritățile italiene afectează condițiile comerciale într-o manieră contrară intereselor comune.

⁽¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol 27 din orientări (a se vedea nota de subsol 9 de mai sus).

IV. OBSERVAȚIILE AUTORITĂȚILOR ITALIENE

- (32) Comisia nu a primit observații din partea autorităților italiene sau a părților terțe interesate pentru a diminua îndoilele ivite o dată cu inițierea procedurii de investigație formală.

V. EVALUAREA MĂSURII

V.1. Legalitatea

- (33) Prin notificarea sistemului de ajutoare cu o clauză de încetare și punerea în aplicare a acestuia conform Regulamentului *de minimis* în așteptarea autorizației din partea Comisiei, autoritățile italiene s-au conformat cerințelor de procedură ale articolului 88 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Europene.

V.2. Caracterul de ajutor de stat al sistemului

- (34) Comisia consideră că măsura constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, din următoarele motive:

V.2.1. Prezența resurselor de stat

- (35) Măsura implică utilizarea resurselor de stat în ceea ce privește veniturile fiscale refuzate de Regiunea Siciliei și corespunzătoare obligației de plată reduse a beneficiarului.

V.2.2. Avantajul economic

- (36) Măsura conferă beneficiarului un avantaj economic rezultând din reducerea sarcinii fiscale efective, care se transformă într-un avantaj financiar în ceea ce privește o taxă redusă de care firma beneficiază imediat în anii în care se aplică reducerea.

V.2.3. Prezența selectivității în sensul că măsura favorizează „anumite întreprinderi sau fabricarea anumitor produse”

- (37) Legislația națională pentru IRAP stabilește faptul că toate regiunile au puterea să mărească sau să reducă taxa de 4,25 % cu până la un punct de procentaj în sus sau în jos; acest lucru reflectă un sistem de taxe cu aplicare simetrică în cadrul căruia toate regiunile sunt îndreptățite în mod egal, atât legal, cât și în practică, să mărească sau să reducă impozitul și care în sine nu necesită ajutor de stat.

- (38) Comisia a decis în prealabil⁽¹¹⁾ că aceste puteri limitate de a ajusta rata impozitului au o natură simetrică cu condiția ca regiunile individuale să nu-și folosească puterile pentru a aplica, în limitele libertății autonome, impozite diferite între sectoare și între contribuabili și să nu constituie ajutor de stat. Această constatare nu a fost invalidată de hotărârea judecătorească în cauza C-88/2003 *Azzorre*⁽¹²⁾.

- (39) Cu toate acestea, în cauza notificată, regiunea Sicilia nu și-a îngăduit intervenția la limitele libertății autonome stabilite prin legislația națională, dar și-a folosit puterea pentru a introduce impozite diferențiate pentru anumite sectoare și contribuabili, diferite și mai scăzute decât taxele regionale standard. În fapt:

- (a) articolul 60 alineatul (1) din Legea regională nr. 17/2004 conferă un avantaj doar cooperativelor siciliene, excluzând în felul acesta dintre posibili beneficiari, conform sistemului, întreprinderile siciliene care activează în toate sectoarele, dar nu sub formă de cooperative;

- (b) articolul 60 alineatul (2) din Legea regională nr. 17/2004 conferă un avantaj în sensul că măsura favorizează activitatea economică care constă în furnizarea serviciilor de securitate. Întreprinderile care furnizează astfel de servicii mai oferă și următoarele servicii: (i) depozitarea temporară a produselor valoroase, transport și escortă a persoanelor importante; (ii) protejarea proprietății; (iii) gestiunea arhivelor de specialitate; și (iv) producția de echipamente și sisteme de securitate. Comisia consideră că o parte din aceste servicii pot fi furnizate de întreprinderi care nu sunt întreprinderi de securitate private în sensul Decretului regal nr. 773/1931.

V.2.4. Deformarea competiției

- (40) În conformitate cu jurisprudența stabilită⁽¹³⁾, pentru ca o măsură să deformeze competiția este suficient ca beneficiarul ajutorului să concureze cu alte întreprinderi pe piețe deschise la competiție.

- (41) Comisia a remarcat că măsura conținută la articolul 60 alineatele (1) și (2) din Legea regională nr. 17/2004 pare să deformeze competiția și să afecteze comerțul dintre statele membre deoarece exonerează beneficiarii de o sarcină pe care în altă situație ar fi trebuit să o îndeplinească.

⁽¹¹⁾ Decizia C(2005) 4675 a Comisiei din 7 decembrie 2005 – Ajutoarele de stat, cauza N 198/05 – „Ajutor financiar pentru crearea de noi locuri de muncă în zonele asistate, reduceri IRAP – Legea nr. 80/2005, articolul 11 litera (c)”, la care Comisia nu a obiectat (JO C 42, 18.2.2006, p. 3).

⁽¹²⁾ Hotărârea judecătorească din 6 septembrie 2006, *Republica Portugheză v. Comisia Comunităților Europene*, nepublicată încă.

⁽¹³⁾ Cauza T-214/95 *Het Vlaamse Gewest v. Comisia Europeană* [1998] ECR II-717.

(42) În situația de față, în conformitate cu informațiile furnizate de autoritățile italiene, beneficiarii sunt cooperative [articolul 60 alineatul (1)] de toate mărimile care activează în toate sectoarele. Prin urmare, cooperativele concurează cu alte întreprinderi pe piețele deschise competiției astfel încât articolul 60 alineatul (1) ar putea deforma competiția și afecta comerțul sub jurisprudența stabilită. În mod similar, Comisia consideră că măsura conținută în articolul 60 alineatul (2) deformează competiția și afectează comerțul între statele membre.

(43) În consecință, Comisia concluzionează că sistemul propus constituie un ajutor de stat.

V.3. Compatibilitatea

(44) În eventualitatea în care măsura constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, compatibilitatea sa trebuie evaluată având în vedere scutițiile prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3). Nu se aplică în această situație scutițiile menționate la articolul 87 alineatul (2), care se referă la ajutorul cu caracter social acordat clienților persoane fizice, ajutorul pentru remedierea daunelor cauzate de catastrofe naturale sau de evenimente excepționale și ajutorul acordat anumitor zone din Republica Federală Germania. Măsura nu poate fi considerată un important proiect de interes european comun sau de remediere a unei perturbări semnificative din economia italiană, conform celor prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (b). De asemenea, măsura nu poate să autorizeze scutirea conform articolului 87 alineatul (3) litera (c), care prevede autorizarea acordării de ajutoare pentru a facilita dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor sectoare economice, în situațiile în care aceste ajutoare nu afectează în mod negativ condițiile comerciale, contrar intereselor comune. În cele din urmă, măsura nu are drept obiectiv promovarea culturii și conservarea patrimoniului conform articolului 87 alineatul (3) litera (d).

(45) Articolul 87 alineatul (3) litera (a) prevede că autorizarea ajutoarelor va promova dezvoltarea economică a zonelor în care nivelul de trai este neobișnuit de scăzut sau a zonelor în care există o rată a șomajului deosebit de ridicată. Sicilia este o regiune eligibilă pentru acest tip de scutire.

(46) În decizia sa de deschidere a procedurii de investigație formală, Comisia a explicat motivele, rezumate la considerentele 18-31, care au determinat-o să se îndoiască de posibilitatea ca măsura în cauză să devină eligibilă pentru această scutire în articolul 87 alineatul (3) litera (a). În absența observațiilor din partea Italiei sau a părților terțe interesate, Comisia poate constata că aceste îndoieli se confirmă.

VI. CONCLUZIE

(47) Comisia concluzionează că măsura notificată de Italia și descrisă la considerentele 11-17 nu este compatibilă cu piața comună și nu este cuprinsă de nici una dintre scutițiile prevăzute în Tratatul de instituire a Comunității Europene. Prin urmare măsura trebuie interzisă. În conformitate cu autoritățile italiene, ajutorul nu a fost acordat și deci nu este necesară recuperarea lui,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Sistemul de ajutoare pe care Italia urmează să îl pună în aplicare conform articolului 60 din Legea regională nr. 17/2004 constituie ajutor de stat.

Ajutorul menționat la paragraful precedent nu este compatibil cu piața comună și prin urmare nu poate fi pus în aplicare.

Articolul 2

Italia va informa Comisia, în decurs de două luni de la notificarea prezentei decizii, privind măsurile luate pentru a se conforma cu aceasta.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Italiei.

Adoptată la Bruxelles, 7 februarie 2007.

Pentru Comisie

Neelie KROES

Membru al Comisiei